Oplegnotitie ambitiedocument

Geachte leden van de colleges en de raden van de gemeenten Molenlanden, Gorinchem en Vijfheerenlanden,

Inleiding:

Avres is sinds haar oprichting in 2016 verantwoordelijk voor één van de leefgebieden binnen het sociale domein: Werk & Inkomen. De afgelopen jaren heeft Avres samen met de gemeenten in gedeelde ambities, een transformatieproces doorlopen. Daarbij is vooral ingezet op integraal en lokaal werken; het bieden van maatwerk, een preventieve aanpak en een intensieve samenwerking met partners en stakeholders. Veel doelstellingen zijn hierdoor gerealiseerd. Tegelijkertijd is echter zichtbaar dat door wijzigingen in wet- en regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen/trends, nieuwe en andere (accenten in bestaande) opgaven ontstaan.
De vraag is vervolgens op welke wijze met dergelijke wijzigingen en ontwikkelingen/trends bestuurlijk en beleidsmatig moet worden omgegaan?; Welke keuzes zijn er mogelijk? Het voorgaande is zeker van belang omdat financieringsmogelijkheden in het brede sociale domein onder druk staan, maar ook in de wetenschap dat keuzes in het leefgebied Werk & Inkomen hun effect/doorwerking hebben in/op andere leefgebieden in het brede sociale domein. Als Avres blijft doen wat ze nu doet, zonder nadere keuzes te maken, heeft dat op termijn wellicht gevolgen voor de dienstverlening van de inwoners van haar gemeenten.
Om bovengenoemde vragen (beter) te kunnen beantwoorden heeft Avres een ambitiedocument opgesteld. Een document dat op basis van een drietal scenario's inzicht biedt in de keuzes die gemaakt kunnen worden en wat de gevolgen daarvan voor Avres en de gemeenten zijn; Een document dat na gemaakte keuzes en nadere uitwerking richting geeft aan de toekomstige koers van Avres.

Voor het opstellen van het ambitiedocument heeft Avres gebruik gemaakt van de expertise en de deskundigheid van adviesbureau Rebel. Tijdens het ontwikkelen en schrijven van het ambitiedocument hebben Avres en Rebel intensief samengewerkt met en gebruik gemaakt van de input van vertegenwoordigers van de drie gemeenten: portefeuillehouders; leden van de directies; en beleidsmedewerkers uit het gemeentelijke kernteam. Het voorliggende ambitiedocument is daarmee een co-creatie met de gemeenten geworden, onder verantwoordelijkheid van Avres.

In deze oplegnotitie beschrijven we eerst kort de drie scenario's die centraal staan in het ambitiedocument. Vervolgens wordt ingegaan op de afwegingen van het bestuur van Avres voor de keuze van een voorkeurscenario. En tenslotte wordt in deze notitie nog ingegaan op het vervolgproces.

Drie scenario's:

Kern van het ambitiedocument is de beschrijving van drie scenario's: *Scenario 0*, *Scenario 1* en *Scenario* 2.

- *Scenario 0*: Uitgangspunt bij dit scenario is dat Avres en de gemeenten geen expliciete keuzes maken. Wettelijke taken worden sober, maar doelmatig ingevuld. In de aanvullende taken wil Avres zoveel mogelijk betrokken blijven, maar niet alles zal - gelet op wijzigingen in wet- en regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen - meer kunnen met dezelfde inzet als hiervoor. Minder mensen moeten meer werk verzetten, terwijl de druk op Avres personeel al groot is op dit moment. Er is geen tijd en ruimte voor extra's of nieuwe projecten. De flexibiliteit zal afnemen. De aanvullende taken worden wel behouden, maar het kan betekenen dat er moet worden bezuinigd op de inzet voor specifieke doelgroepen en preventie. Gegeven de financiële opgave en de externe ontwikkelingen zal de druk op Avres, als ook op de gemeenten, toenemen. De druk op de leefgebieden WMO en Jeugd neemt hierdoor waarschijnlijk (licht) toe. In dit scenario zal alles uiteindelijk een tandje minder gaan, hetgeen zijn weerslag heeft op de borging van kwaliteit en de brede taakopvatting van Avres. Het niet maken van keuzes zal derhalve tot versobering leiden.

- *Scenario 1*: In dit scenario (excelleren in wettelijke taken) kiezen gemeenten en Avres er voor om een duidelijke focus aan te brengen. Avres richt zich op haar primaire wettelijke taken. Ten aanzien van aanvullende taken maakt ze bewust keuzes om de dienstverlening voor de meer complexe doelgroep af te bouwen en de verantwoordelijkheid hiervoor terug te leggen bij de gemeenten. Avres wordt hierin meer volgend dan leidend. De ruimte die dit biedt gebruikt Avres om te excelleren op haar wettelijke taken. Avres investeert in haar systemen om haar wettelijke taken nog beter en efficiënter in te kunnen vullen. Er is weinig ruimte voor maatwerk en voor labelloos werken. Verschillende activiteiten worden afgebouwd door Avres en taken en verantwoordelijkheden worden scherper. Avres excelleert op haar wettelijke taken, maar gemeenten dienen een aantal zaken extra op te pakken.

- *Scenario 2:* Bij dit scenario (juist nu investeren) maken Avres en gemeenten een sprong naar voren. Er wordt extra (anticyclisch) geïnvesteerd in ontwikkeling van mensen. Avres biedt brede ondersteuning, zet in op preventie en zoekt samen met gemeenten naar integraliteit van beleid. In dit scenario blijft Avres ook aanspreekbaar op opgaven die buiten haar wettelijke taken vallen. Er is meer ruimte voor maatwerk, labelloos werken, en zelfs enige experimenteerruimte. Avres is en blijft in dit scenario sterk lokaal gebonden. Er wordt geïnvesteerd in verbondenheid met lokale partijen en projecten. De kosten gaan hierbij natuurlijk wel voor de baat uit. Avres en gemeenten zetten om die reden een "ambitiefonds" op, welke als 'vliegwiel' kan fungeren voor de extra investeringen. Dit fonds kan gevuld worden door reserves van Avres te combineren met de beoogde besparingen van de gemeenten. Slimme resultaatsafspraken waar Avres en de gemeenten samen op sturen, leiden tot een (mogelijk revolverend) ambitie-ontwikkelfonds dat daarmee een duurzame impuls kan blijven geven. De inzet van een ambitie-ontwikkelfonds zal - ook op termijn - niet leiden tot een hogere financiële bijdrage voor gemeenten om de sprong voorwaarts te zetten; Dit kan geschieden binnen het huidige financiële kader.

Voorkeurscenario:

Het ambitiedocument is onderwerp van bespreking geweest in de vergadering van het algemeen bestuur van Avres op 9 december jl. Het algemeen bestuur heeft daarbij haar voorkeur uitgesproken voor scenario 2, omdat dit scenario naar haar mening Avres in staat stelt om een stap voorwaarts te zetten in (haar) dienstverlening en ondersteuning. Zij acht dit met name gewenst gelet op wijzigingen in wet- en regelgeving en veranderende maatschappelijke ontwikkelingen en trends. Ook meent zij dat met de keuze voor scenario 2 het beste (nader) invulling kan worden gegeven aan de inzet op een integrale, inclusieve, lokale en preventieve aanpak, dit in samenwerking met diverse netwerkpartners, waaronder de gemeenten. Het bestuur is van mening dat bij een keuze voor scenario 2, dit scenario eerst wel nader uitgewerkt en geconcretiseerd moet worden in een uitvoeringsplan, met aan de voorkant gezamenlijk met de gemeenten geformuleerde doelen en resultaten, alvorens met de ambities aan de slag kan worden gegaan.

In de beide overige scenario's ziet het bestuur echter ook aspecten/elementen, bijvoorbeeld in relatie tot efficiency, die niet haaks hoeven te staan op scenario 2 en daarom waardevol kunnen zijn voor het realiseren van toekomstige ambities. Dergelijke aspecten moeten volgens het bestuur derhalve ook worden betrokken bij het opstellen van een uitvoeringsplan.
Het bestuur van Avres meent verder dat voor de uitvoering van scenario 2 financiële ruimte noodzakelijk is. Een financieringsmogelijkheid daartoe is om reserves van Avres actief te maken, waarbij wordt onderzocht of deze reserves kunnen worden ondergebracht in een (revolverend) ambitie-/ontwikkelfonds. Uitgangspunt daarbij is volgens het bestuur wel dat de kaders van het te voeren weerstandsbeleid van Avres ongewijzigd blijven. Ook het financieringsaspect moet volgens het bestuur nader worden uitgewerkt in het uitvoeringsplan.

Vervolgproces:

Het ambitiedocument is een discussiedocument. Het bestuur van Avres wil de discussie over de toekomstige ambities van Avres ook uitdrukkelijk laten plaatsvinden bij en binnen haar opdrachtgevers: de colleges en de raden van de drie deelnemende gemeenten. Om die reden biedt het bestuur van Avres dit document ter bespreking aan u aan, met het verzoek om hier een zienswijze op uit te brengen. Ook verzoekt het bestuur van Avres meer concreet of uw college en raad haar zienswijze kunnen geven op de volgende beslispunten:

- Het bestuur van Avres meent - gelet op wijzigingen in wet- en regelgeving en veranderende maatschappelijke ontwikkelingen - dat het gewenst is dat Avres een stap voorwaarts blijft zetten in haar dienstverlening en ondersteuning. Daarom spreekt zij haar voorkeur uit voor scenario 2. Met dit scenario kan tevens (nader) invulling worden gegeven aan de inzet op een integrale, inclusieve, lokale en preventieve aanpak, in samenwerking met diverse netwerkpartners. Het bestuur van Avres vraagt uw college en raad via deze zienswijze om instemming om scenario 2 nader uit te werken in een uitvoeringsplan, met aan de voorkant gezamenlijk met de gemeenten geformuleerde doelen en resultaten, waarbij ook aspecten uit de twee overige scenario's zullen worden betrokken;
- Het bestuur van Avres meent dat voor de uitvoering van scenario 2 financiële ruimte noodzakelijk is. Zij verzoekt uw college en raad daartoe om reserves van Avres actief te mogen maken, waarbij wordt onderzocht of deze reserves kunnen worden ondergebracht in een (revolverend) ambitie-/ontwikkelfonds. Uitgangspunt daarbij is dat de kaders van het te voeren weerstandsbeleid van Avres ongewijzigd blijven. Het financieringsaspect dient eveneens een uitwerking te krijgen in het te ontwikkelen uitvoeringsplan.

Na de ontvangen zienswijzen van de gemeenten, zal het algemeen bestuur van Avres het ambitiedocument definitief vaststellen en zal Avres samen met de gemeenten een uitvoeringsplan opstellen, dat vervolgens opnieuw aan u zal worden voorgelegd.

Het algemeen bestuur van Avres hoopt u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,

Het algemeen bestuur van Avres,

E.A. Lanser,
Voorzitter,

P. Van Uitert,
Secretaris,